

Grenzeloos Gunnen II

Commissie Bestuurlijke Toekomst Groningen adviseert oostelijk deel van Groningen te herindelen naar 'A7-gemeente' en gemeente 'Zuidoost-Groningen'

De commissie Bestuurlijke Toekomst Groningen adviseert het oostelijk deel van Groningen te herindelen naar twee gemeenten, te weten:

- » Een 'A7-gemeente' bestaande uit samenvoeging van Slochteren, Hoogezand-Sappemeer, Menterwolde en Oldambt.
- » Een gemeente 'Zuidoost-Groningen', door samenvoeging van Veendam, Pekela, Stadskanaal, Bellingwedde en Vlagtwedde.

Belangrijkste argument voor dit advies is dat deze indeling het meest evenwichtige beeld laat zien van opgaven en ontwikkelingsmogelijkheden in de beide gemeenten.

Een samenvoeging van de gemeenten Bellingwedde en Vlagtwedde tot een gemeente Westerwolde beschouwt de commissie als onvoldoende toekomstbestendig.

Opdracht aan de commissie

De Commissie Bestuurlijke Toekomst Groningen is gevraagd een advies uit te brengen aan het college van Gedeputeerde Staten van Groningen, het dagelijks bestuur van de Vereniging van Groninger Gemeenten en de besturen van de gemeenten in het oostelijk deel van Groningen over:

- de twee hoofdvarianten (de zogenoemde horizontale en verticale variant) als alternatieven voor de bestuurlijke indeling in nieuw te vormen gemeenten 'De Compagnie' en 'Oost-Groningen', zoals voorgesteld in het rapport Grenzeloos Gunnen van februari 2013;
- het voornemen van de gemeenten Bellingwedde en Vlagtwedde tot vorming van een gemeente Westerwolde.

Voorgestelde indeling visitatiecommissie
(excl grenscorrecties)

Verticale variant
(N33 en Oost Groningen)

Horizontale variant
(A7 en Zuidoost Groningen)

Opvallende punten

Als opvallende punten signaleert de commissie dat er onvoldoende draagvlak is voor het herindelingsvoorstel uit het rapport Grenzeloos Gunnen van februari 2013. Geen enkele gemeente spreekt een voorkeur uit voor de vorming van een gemeente 'Oost-Groningen'. Dit voorstel blijkt daarmee niet haalbaar. De resterende alternatieven zijn de horizontale en verticale variant en een aparte gemeente Westerwolde. De commissie constateert dat in het afgelopen jaar de gemeenten in het oostelijk deel van Groningen verder van elkaar verwijderd zijn geraakt. Daarbij lopen de opvattingen over mogelijke oplossingen uiteen en is er geen oplossing mogelijk waarmee een ieder tevreden is.

Verdiepende invalshoeken

Vertrekpunt voor de advisering van de commissie ligt in de inhoudelijke analyse van maatschappelijke opgaven van de gemeenten in het oostelijk deel van Groningen nu en in de toekomst. Er dienen in dit deel van Groningen gemeenten te komen die deze opgaven effectief en efficiënt weten op te pakken. Toekomstbestendigheid dient daarbij te zijn geborgd, zodat niet binnen een periode van 25 jaar opnieuw een herindeling nodig is. De commissie hecht er tegelijkertijd groot belang aan dat elke nieuwe gemeente beschikt over voldoende economische en sociaal-maatschappelijke ontwikkelingspotentie en kansen. Daarnaast vertrekt de commissie vanuit de gedachte dat het succesvol realiseren van de drie decentralisaties binnen het sociaal domein een schaal van werken vereist die de schaal van de huidige gemeenten in het oostelijk deel van Groningen overstijgt. De uitvoering moet dus op grotere schaal worden georganiseerd. De commissie is van mening dat directe democratische legitimatie hierbij geborgd dient te zijn. Ook de balans in de regionale verhoudingen vormt een vertrekpunt voor het advies van de commissie. Daarbij gaat het om de ontwikkelingen en de balans binnen het geheel van de regio en de provincie.

Herindeling op basis van horizontale variant

Op basis van haar inhoudelijke verdiepingsslag adviseert de commissie het oostelijk deel van Groningen te herindelen conform de horizontale variant. Het draagvlak bij de negen gemeenten in het oostelijk deel van Groningen voor de horizontale variant is iets groter dan voor de verticale variant. Daarnaast heeft een gemeente Zuidoost-Groningen een betere uitgangspositie dan een gemeente Oost-Groningen. Zowel voor de 'A7-gemeente' als de gemeente 'Zuidoost-Groningen' ziet de commissie economische ontwikkelingspotentie en kansen voor grensoverschrijdende samenwerking. De commissie besteedt in dit verband opnieuw aandacht aan het organiseren van 'kleinschaligheid' naast 'grootschaligheid', waardoor sociale innovatie en de ontwikkeling van vitale, initiatiefrijke en ondernemende gemeenschappen alle kans krijgen.

Sleutelpositie voor Veendam

De gemeente Veendam zou zowel in de horizontale als in de verticale variant meerwaarde hebben. Redenerend vanuit Veendam is de vorming van een N33-gemeente het meest aantrekkelijk. De commissie is echter van mening dat de gemeente Zuidoost-Groningen Veendam harder nodig heeft dan een N33-gemeente. De commissie adviseert Veendam op te nemen als partner in het samenwerkingsverband van de Regiovisie Groningen-Assen.

Gemeente Westerwolde onvoldoende toekomstbestendig

Een fusie van de gemeenten Bellingwedde en Vlagtwedde tot een gemeente Westerwolde acht de commissie onvoldoende toekomstbestendig. De bestuurlijke en ambtelijke organisatie van een gemeente met deze schaal beoordeelt de commissie als onvoldoende robuust. De afhankelijkheid van samenwerking zou Westerwolde zeer kwetsbaar maken. Te meer omdat andere gemeenten kiezen voor opschaling om daarmee het aantal samenwerkingsverbanden te verminderen. De vorming van een gemeente Westerwolde zou contrair zijn aan deze ontwikkeling. Bovendien krijgt de vorming van een gemeente Westerwolde geen steun van de omliggende gemeenten. Buurgemeenten achten de filosofie van Westerwolde niet uitvoerbaar.

De commissie adviseert de gemeenten Bellingwedde en Vlagtwedde het gedachtegoed over kleinschaligheid en de menselijke maat in te brengen in de toekomstvisie voor de nieuw te vormen gemeente Zuidoost-Groningen. Daarbij is de commissie van mening dat het organiseren van kleinschaligheid niet zozeer afhankelijk is van de schaal van een gemeente, maar veel meer van de cultuur en toegankelijkheid van het gemeentebestuur. Dit vraagt om bestuurders met zowel oog en hart voor strategische opgaven, als voor dienstverlening dichtbij burgers, dorpsraden en de identiteit van dorpen en kernen.

Houd het tempo erin

De commissie adviseert de provincie en de betrokken gemeenten spoedig bestuurlijk de knoop door te hakken en voortvarend aan het werk te gaan met toekomstvisies op de nieuwe gemeenten. Advies aan de provincie is om tijdelijke voorzieningen te bieden voor procesbegeleiding.

De Commissie Bestuurlijke Toekomst Groningen kende de volgende samenstelling: Geert Jansen (voorzitter), Sandra Korthuis en Arno Korsten. De commissie werd ondersteund door een onafhankelijk secretariaat.

EINDE BERICHT

Noot voor de redactie:

Voor meer informatie kan contact worden opgenomen met de secretarissen van de commissie:

Hannie te Grotenhuis: 06 430 97 992 of Carla de Rie: 06 15 07 29 29.

Het aanvullende advies van de Commissie Bestuurlijke Toekomst Groningen treft u als bijlage bij dit bericht aan. Dit advies is tevens op 6 februari, vanaf circa 14.00 uur te vinden op de websites van de provincie Groningen en van de Vereniging van Groninger Gemeenten.